

Leven landarbeidsters in Oldambt belicht

Van onze verslaggeefster Niek Vaders

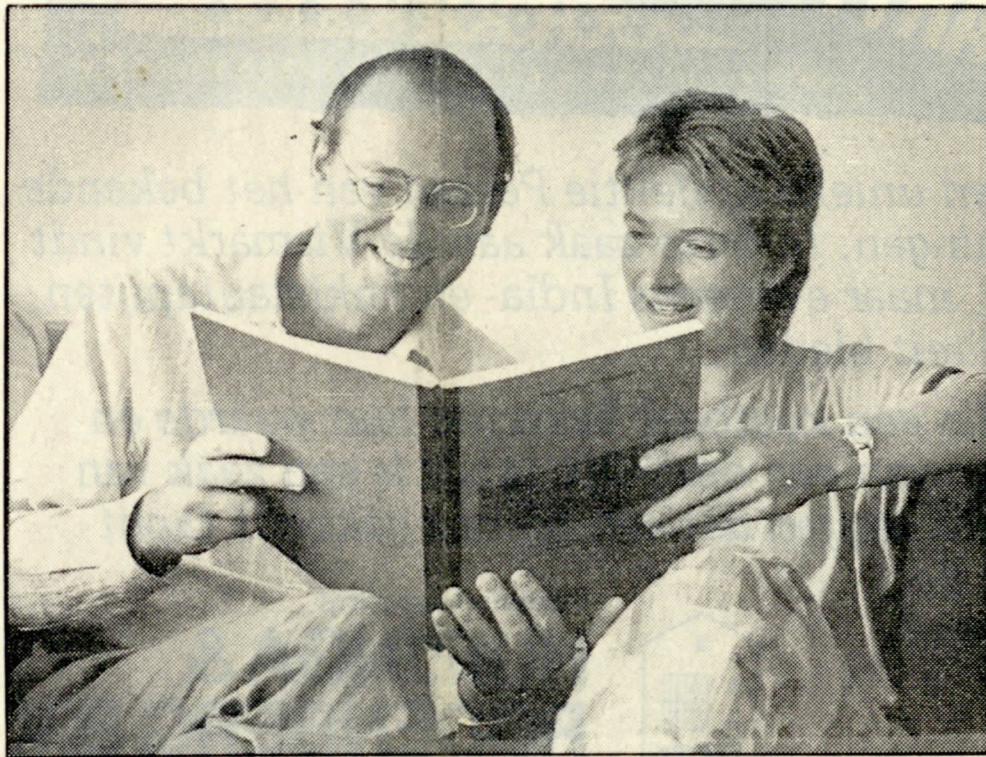
VEENDAM - Onder de titel 'Tussen Oogst en Kroost' heeft de vandaag afgestudeerde studente Tilly Uil haar doctoraalscriptie uitgebracht. Het sluitstuk van Uils studie Nieuwste Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit in Groningen belicht de ontwikkeling van de sociaal-economische positie van de landarbeidsters in het Oldambt tussen 1850 en 1940. De scriptie is een onderdeel van een breed opgezet projectplan over opbouwwerk en streekgeschiedenis in Oost-Groningen.

Als geboren Oostgroningse (Finsterwolde) heeft Uil van kindsaf aan op familiebijeenkomsten uit eerste hand verhalen over het leven van de landarbeidsters gehoord.

Het projectplan, vorig jaar door de historicus Wiebe Hoekstra uit Groningen uitgebracht, gaf haar de ruimte om het onderwerp tot afstudeerscriptie te verwerken. Uil heeft er anderhalf jaar aan gewerkt.

De opgetekende ervaringen van 56 oud-landarbeidsters, het hart van de scriptie, zijn tevens de basis van een voor iedereen leesbaar boekje dat in april volgend jaar in de handel komt. Ook zal materiaal uit Uils werk gebruikt worden voor een videofilm over het leven van vrouwen op het Oostgroningse land rond de eeuwwisseling. Samen met een tentoonstelling, lespakketten en culturele activiteiten vormen zij de onderdelen van het projectplan. Op 10 april

● *Tilly Uil (rechts) deed een studie naar het leven van de landarbeidsters tussen 1850 en 1940. (Foto: Duncan Wijting)*

worden de werkstukken, die alle door studenten en vrijwilligers zijn samengesteld, in Beerta aan het publiek gepresenteerd.

In haar scriptie is Uil van drie hoofdvragen uitgegaan. „Ten eerste heb ik onderzocht waarom de vrouwen op het land gingen

werken en hoe ze dat ervoeren,” legt de nieuwbakken doctorandus uit. „De hoofdreden was pure noodzaak. Het inkomen van de gemiddelde landarbeider was zo laag dat de vrouw -en vaak de kinderen- moesten werken om de eindjes aan elkaar te kunnen kno-

pen. Ook nam de man werk aan waarbij de vrouw hielp. Er waren specifieke mannen- en vrouwen-taken. Bijvoorbeeld: de man stak de aardappelen op en de vrouw rooide ze.” Het werk op het land, de zorg voor het huishouden, een slechte rechtspositie, weinig on-

dersteuning vanuit de politiek (de vrouw hoorde immers thuis), dat alles maakte het leven voor de vrouwen niet gemakkelijk. Toch had de landarbeid voordelen, zoals een mogelijkheid tot sociaal contact.

Uil heeft verder de invloed van de mechanisatie in de landbouw op de positie van de landarbeidsters onderzocht. De heersende denkbeelden over de positie van de vrouw in het algemeen hebben ook hun stempel op de situatie van de Oldambtster vrouwen gedrukt. Werd het niet geaccepteerd dat gehuwde vrouwen werkten, voor de landarbeidsters gold die -wettelijke- regel niet. Georganiseerd verzet tegen hun slechte positie was er nauwelijks, hoewel de vrouwen wel degelijk voor zichzelf wisten op te komen.

De scriptie en de deelprojecten van het plan-Hoekstra belichten voor het eerst de omstandigheden van de landarbeidsters in Oost-Groningen. Het unieke van het toch wetenschappelijk opgezette project is dat de bevindingen voor ieder toegankelijk en interessant zijn. Zo zullen de tentoonstelling, de videofilm, het boekje en de lespakketten hun ronde in de regio doen. Het is de bedoeling dat het kerkje in Nieuwe-Beerta een semi-permanent onderkomen voor het project wordt.